

اورنبورغ
وباشقہ شہرلرگہ
بلا تفریق
سنه ۱ بهاسی ۶ صوم تین
یارم سنه لگی ۲
اوچ آیلغی ۱ ۲۰
بر آیلغی ۵۰
چیت مہکتلرگہ
سنه ۱ بهاسی ۶ صوم
یارم سنه لگی ۳ صوم
ورنبورغ ژورنال
«دین و معیشت»
تیلیفون نومر ۲۸۶
برہ ملاب ۱۵ تین

ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صواعق
وبيع وصلوات ومساجد يذكر فيها اسم الله
كثيرا ولينصرن الله من يصره ان الله لقوى عزيز

زمان تاسیسی ۳۱ دیکابر ۱۹۰۶ سنه

دیگر و معیشت

۹ نچی سنه دوامی

هفته ده بر دفعه یلغه ایلی نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنال در.

یبارلیگان یازولری
اوزئار تورگه اداره
اختیارلیدر. باصله خان
یازولر کیرو قایتارلماز.
مارقه سز خطلر قبول
ایدلمی آدرس آماشتر وغه
۲۱ تین آنور.
آدریسنی آچق
یازولری اوتدله
آدریس سز مقاله ار
درج ایدلماز.

برہ ملاب ۱۵ تین

اورنبورغ و باشقہ یوده اولان شاکر دلرگہ بلا تفریق یلغه ۳ صوم یارطی یلغه ۱ صوم ۵۰ تین.

«مشایعه»

الشیخ محمد مراد المکی جناب لیرینک «مشایعه حزب
الرحمن و مدافعة حزب الشیطان» نام رساله سی ننگ
۳۲۱ نچی جزئلری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میدانہ قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سی ورحمت الهیه عمومیتی نظریه
ارینه ردیه اولو املیلہ تاعلیف ایدلوب هرکم آشکلارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله لر برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی آشکلاروده
کوکلی ترده اولان تورکی طانیغان کشیلره بورساله نی
بور نسخه اولیرنده توتو لازمدر.
بهالری هر جزئی ۱۵ شہره پوچته ایله ۱۷ شہرہ.

آراقی حقنده

هلاکت که قارشی. (برنجی آدوم) مندرجاتی:
(خمر حرام بولماس بورون عربلر ننگ حالی و صحابه لر پیغمبر
مزنگ ایسرکلرہ قیلورغه قوشقان معاملہ سی، خمر اچوچی ننگ عبادہ
وتوبہ سی، حلال دیب اچوچی گہ مترتب بولغان حکم شرعی،
مسلمانلر آراسنده خمر صاتو، آراقی ایلان فایدالنو، آراقی صاتوچی غہ
حضرت عمر ننگ ایبتکان سوزی، اچکوچینگ قیامتده غی حالی، حضرت
عثمان ننگ آراقی حقنده سویله گان خطبه سی، اچوچی مسلمان لر ننگ عالی
عایله و خاتونلری، ایسرک ننگ طلاق قچقرووی و آقا تکلیف ایدلگان
شرعی حکملر، خمر اچوچی گہ صحابه لر ننگ قز بیرماولری ایسرک ننگ
کفر سوز لرینه شریعت نظری اچوچس لر ننگ، تورلی بلا بلن مبتلا بولولری،
مدنی تلی خلق آراسنده اچوچی لر. قیلنغان معاملہ لر و آنلر ننگ شامدلق
قیامہ آلماولری وغیرلر ۰۰۰) بهاسی ۷ پوچته اینن ۹ ۰

ایکچی مرتبه ا کمال ایتلوب باصلدی

شہر لیرینک

t.me/schifeleribiz
u.u8686@gmail.com

فورست

مسئله

آی باشلری حقنده

میزان الشریعة

ابجد حقنده

اقتراح شهید تمیمداری

خاتونلر ننگ مسجد که یورولری

تورلی خبرلر.

خارجی خبرلری

اورنبورغ خبرلری

یعنی اشربہ (اچہمک) بابت امام محمد قوی ایسے
فتوا بیریلہ آنک قوی ایسہ ائمہ ثلاثہ امام مالک و امام
شافعی و امام احمد بن حنبل رضی اللہ عنہم قوللریدر۔
آلار بالاتفاق هر تورلی ایسر تکچنی حرام دیندیلر
دلیل لری پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلامک هر ایسر تکچ
خمر هم هر ایسر تکچ حرام دیگان حدیث شریفیدر۔
هم پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلامک کربی ایسر نکان
نرسه تک آزیده حرام دیگان حدیث شریفیدر۔ اولگی
حدیثنی امام مسلم ایکنچی حدیثنی امام احمد بن حنبل
ابن ماجه هم دار فطنی روایت فیلوب هم دار فطنی
تصحیح اینمشدر دیمکدر۔

بور وایت لر گه قاراغانک ایسر تکچ نوعندن نینداین
گه اچہمک بولسه ده اول حرام بوله در۔ ایندی قولماقی
صالوب یا صالحان صرا ده شول اچہمک لر جهله سندن
بولماقغه کور حرام بولادر۔ بعض اماملر تک اول صرائی
ماقناب ایچولری آی در سنله میدر۔ بلکه الار تک زور
گناهقه مرتکب بولولر بن غنه موجب بولادر۔ هم نینداین۔
گه اچہمک بولسه ده تلهی (کوکلنی فائده سن نرسه
ایل مشغول اینو) قصدیله ایچلسه اول بالاجماع هیدج
خلافسز حرامدر۔ (واما عند قصد التلهی فحرام اجماعاً)
در المختار فی الاشربه، یعنی اچہمک تلهی قصدیله
ایچلگاندہ بالاجماع حرام دیمکدر۔ شولای بولماق
امام اعظم و امام ابو یوسف و امام محمد و امام مالک
و امام شافعی و امام احمد بن حنبل جهله سی بالاتفاق
حرام دیگان بولالار۔

اور السکیده امام عبدالسلام عبدالحکیم اوغلی
طرفندن سوال: بز تک طرفه جیون دیگان قوناق
آطنه سی یاصیلر شول جیون قوناقلرینه دیب بسای
بولسون فقیر بولسون صرا پشره لر۔ صرائی صالات
ایل قولماقندن یاصیلر جیون آطنه سی یتکایچ هر کم حالته
کوره ضیافت مجلسی یاصاب اماملر ن چاقروب شول
قولماقلی صرا دن تناول اینتلر۔ بعض بر اماملر عوامنک
مونداین اشینه بیک رنجب منع ابتار گه طرشسه لارده
بعض اماملر عوام ایله بر گه صرائی قات قات ماقنی
ماقنی ایچهلر شوگا کوره تیگی اماملر تک رنجولری
ومنع اینولری تاثیر سز قالا۔ ایندی شوشی قولماقندن
یا صالحان صرا قطع حرامی؟ یا که مکروه نجریمی مر؟
یوقسه آنی ایچوده هیچ بر ضرر یوقه؟

اداره

قولماقندن یا صالحان صرا ایسر تکچ نوعندن بولماقغه
آنی ایچوچی کشی طبیعی ایسرده در۔ شولار بولماق
اول (کل مسکر خمر و کل مسکر حرام) حدیث شریفی
موجبچه حرام بولادر۔ کتب فقهیه بیانلرینه کورده ده
شولایوق حرامدر۔ (قوله وبه یفتی ای بقول محمد وهو
قول الائمة الثلاثة لقوله عليه الصلوٰۃ والسلام کل مسکر
خمر و کل مسکر حرام رواه مسلم وقوله عليه الصلوٰۃ
والسلام ما اسکر کثیره فقلیله حرام رواه احمد وابن
ماجه و الدار فطنی وصححه) ردالمحتار ج ۵ صفحہ ۳۰۲۔

II

شولوق امام عبدالسلام طرفندن سواللار:
 باش قزلار يعنى بالغه لار بىر مكاره نىڭ اغواسى ايله
 بىر يكت كه اوزارى چىب كېتەلر ده يكت نىڭ آناسى
 قز آناسىنه كېلۇب بىر آز آقچە بېرۇب كېلىشەلر ده
 امامنى چاقىرب نكاح او قوتەلر. بونكاح وقتىندە قزىن
 اذن صورالى قز آلله راضى آلله قايندا آللى جلاب
 ياتا هيچ بلنىمى مەر مەجل دە هيچ بولمى بعض لار
 مذكور آقچەنى مەر مەجل ديو بازارغە قوشەلر
 يازلسە دە اول آقچە قزغە بېرلمى قز آناسى قىلار
 حرمتلر راسخوتقە توتۇب بترە بو مەردن كېتە
 آلامو ياكە كسب حېيىتكە بولامى.
 شول وقتە قز راضى بولغان بولمە بو نكاح
 درستى؟

اداره

بونكاحنىڭ درستلىكى قزنىڭ رضاغىنه توقتاب
 قورە. اكر قز زفاف وقتىندە رضا بولماينچە اوزىن
 قىلىم قىلماسە نكاح درست بولمى. اكر دە رضا
 بولۇب اوزىن قىلىم قىلماسە بونكاح درست بولۇب
 كېتەدر. (لايجوز نكاح احد على بالغه صحيحه العقل
 من اب او سلطان بغير اذنها بكرة كانت اوثيبا فان
 فعل ذلك فالنكاح موقوف على اجارتها فان اجازته جاز
 وان ردتها بطل) ھىندىيە ج. صحيفە ۲۸۷
 يعنى عقلى صحيح بولغان بالغه قزنى آناسى
 بولسۇن سلطان بولسۇن هيچ كەننىڭ آنى اوزى رضا
 لغىندن باشقە نكاح قىلۇب بىرۇى درست توگلدۇر.
 اول قز باكرە بولسۇن ئىبە بولسۇن. اكر نكاحلىدار
 ايكان اول نكاح قزنىڭ رضاغىنه توقتاب تورە قز
 رضالى بىرسە اول نكاح درست بولارد قىلماسە رضا
 توگلمەن دېسە اول نكاح باطل بولا دېمەكدۇر.

درست قزنىڭ يگىتكە اوزى چىقۇرى دلالة رضالى
 بولۇب كورنە دە اول چىقۇر عقدىن اول بولمەنغە
 كورە اول رضالى مەنبر بولماسقە تېوشلى مەنبر
 بولغان رضالى عقد وقتىندى رضالىغىدر. عقدىن
 اول مكاره نىڭ اغواسىنه اشانۇب كېلمە دە يكتنىڭ
 يورط چىرىن كورگىچ ياكە اشنىڭ آخىرن او بلاغىچ
 قز رضا بولماس دە مەكندۇر. شونىڭ ايچون عقد رقتە
 قزنىڭ رضالى شىرطىر.

قزنىڭ آناسىنه بىرلىگان آقچە غە كېلىسك اكر دە
 آقچەنى بىرۇچى مەردن دىب بىرسە قزنىڭ آناسى
 مەردن دىب آلسە اول آقچە مەردن حسابلانورغە
 يارىدۇر اكر دە قز مېنىم مەر مەنى مېنى قېىمە دىب
 آناسىنى نەى قىلمەن بولسە (والاب والجد وانقضى
 قبض صدق البكر صغيرة كانت او كبيرة الا اذا نعت
 وهى بالغه صح النهى) ھىندىيە ج ۱ صحيفە ۹۱۳ يعنى آنا
 بولسۇن قاضى بولسۇن باكرە قزنىڭ مەر مەنى قېىمە الالر
 قز صغىرە بولسۇن كېرە بولسۇن مگر قز بالغە بولۇب
 نەى قېىلسە (منم مەر مەنى قېىمە كز) دېسە اذنىڭ بونەى
 قىلۇى درست بولە دېمەكدۇر.

اشبو عبارە گە قاراغاندا بالغه قز اوزىنە بېرىلە
 تورغان مەر مەنى قېىمە قىلۇدن آناسىنى طېماسە آناسىنىڭ
 اول مەر مەنى قېىمە قىلۇى درست بولە (آناسى قېىمە
 قىلغان مال قزنىڭ مەردن حسابلانە) شولاي بولغىچ
 قزنىڭ آناسى كېلۇ طرفىدىن بىرلىگان آقچەنى قزنىڭ
 مەرى بولۇر دىب آلغان بولسە اول آقچە مەردن
 حسابلانورغە يارى، لکن آنانىڭ راسخوتقە توتۇب
 بىرۇى آنى مەرلىكەن چىقارمى اول آقچەنى
 آنانىڭ قزغە تولەوى لازم بولەدر.

آی باشلری حقنده

یلدهغی عادت بوینجه بویلد، آی باشلری حقنده بر آز اختلاف کورولدی. ومع ذلك شکر لر اولسون صوغی بر- ایکی یلده محکمه شرعیه مزنگ بر از اهمیت برووی سایه سنده اوشبو اختلافلر، خصوصا رمضان، کرو وجفودهغی دایلسز و اثباتسز افتراقلر خبلی آز ایدی. رمضان، سوال آیلری حقنده کو- رولنگان بو یلغی اتفاق، دینی مسئلاریمز حقنده مهم بر اورون طوتاقچنده شبهه بوقدر.

ایندی، رمضان و سوال آیلری، نیندیگنه طریق بران بولسه ده متفقا ثابت اولدقندن صوگره ذوالحجه حقنده برده اختلاف ده چیمازغه تیرش ایدی. لکن مع التأسف «دین و معیشت» ژورنالی بوتوغریده ده اکثریت گه خلاف بولغانلری، و محکمه شرعیه مزنگ قرارینه مخالفیت ایتکانا گینی کورساندی. آی باشلری حقنده، اکرده علمی و دینی جهتین اجتهاد ایتار گه مساع بولغانده، باشقه «مجتهد فیه» مسئله لرده اولدیغی کیی، صوابنی تحری بولنده بولغان اجتهاد گه مبنی اختلافلر گه، البته تعجب ایتارک اورن بوق. بناء علیه شوشندی دینی مسئلارده دین و معیشت ژورنالی قورقمان درجه ده «توک» عواملر وچیت ملتلر نظرنده کور کام بولوب بولماوینی اعتبار ر گه آو البته تیوش توگلد. . . . . ایک اول شول حیت خاطرده طوتارغه تیوشدر که: مسلمانلر و عموما . . . باشلقلری اماملر، اکرده صراحة شرعیه یفکه خلاف کورولمازسه، البته محکمه شرعیه لرنگ امر و فرمانلرینه اطاعت و انقیاد ایتمک و آنک مشروع قرارارینه موافقت و آنی قبول ایتمکلری لازمد. شوشی اطاعت و موافقت ایتولر، دینی نظامی وظیفه

لریمزدن اولدقندن اوستون، محکمه شرعیه لر مننگ اعتبار و نفوذ لرینی تحکیم و تقویر ایکانلا سگنده ده شبهه بوقدر. خصوصا دین و معیشت ار بابی ننگ اوز- لریمنگ ده بالاتفاق قرار و اعلاملرینه کوره، بو کونگی کونده محکمه شرعیه باشنده اوز نل کلرینه موافق اهلیتی و ایافتلی دین عالمی مفتی بولانه قده در. شو- شندی بر مفتی ننگ تحت ریاستنده، اشانچلی، علوم اسلامیه و صلابت دینیله ری مسلم بولغان قاضی حضر قلری ایله بر لکده تحقیق و تدقیق صوگنده یا صاب چغارغان قرار وقتوالرینی، البته بکل گه صانارغه یارامی. آنک اوستینه اکرده لازم کورلسه هر وقتنده اوزلرینه یاردمچی گه دعوت ایتار گه اوفاده بر دیسته قدر علماء دینیله باردر. بناء علیه محله اماملری ایچون بالکتر برکشی طرفندن ترتیب اینلوب اوز فکر لرینی تاپید ایچون بعض روایت فقهیه نقل ایتمکنده بولغان ژورناللر توگل، بلکه هر دائم محکمه شرعیه مزنگ قرار وقتوالری دستور العمل بولورغه تیوش! محله اماملری آراسنده اوز قوه علمیه لری سابقه سبل اجتهاد ایتوب، محکمه شرعیه لرنگ قرارندن خلاف شرع بر نرسه تا بولغانلر نده، شول قرار ایله عمل ایتار گه مجبور اولوب، آنک حقنده اماملرینه ده اوزلری طرفندن دلیل طاوب طوررغه مکافی بو- لما بونچه، بلکه بو ننگ خلافنده بولغان طرف مطالب بولورغه کیردک. بناء علیه، شوشی مسئله ده دلیل اقامت ایتمک «دین و معیشت» ژورنالی وظیفه سی ایکان، بالعکس اوزی خصم طرفینه چغوب تدافعی وضعیت آلوی، سه شنبه کون عید نمازینی اوقوچی محله اماملرینی مدعی حساب ایتوب آنردن دلیل طلب ایتولری اورنسن بولسه کیردک بو، بر، ایکنچبسی؛ منازع فیه بولغان مسئله ذوالقعه ده آینده توگل، بلکه اختلاف بولغانده آنچق، سوال

آیندہ در. محمولی حضرت حسینف «دین و معیشت»
 نك ۳۶ نچی نومرنده: «بزنگ اور نورغده بزنگ
 قاشمزد ذوالقعدہ آينك، باشی شوالنی تکمیل اییل
 شنبه کون اولوب ذوالحجه آبی کورنماسه ذوالحجه
 باشی دوشنبه کون نعین اییل چکر الخ- «دیب
 اعلان ایتری. فقط بوقرار محمد ولی حضرت نك
 بزنگ قاشمزد دیگان» عباره سینہ کورده باشقه محل
 حضر نارندن بعضیلرینك، جمعسه نمازنده مسجدده»
 آی کوراماسه ذوالحجه باشی یکشنبه حسابلانہ «دیب
 اعلان ایتولارینه قاراغاندهده، بالنگز اوزینك قراری
 بولوب اولنده اورنبدورغ اماماری آراسنده بو
 توغرینده اتفاق بولماغان بولورغه کیردك. «دین
 و معیشت» ژورنالی ایسه شوالوق نومرنده، محکمہ
 شرعیه نك قرارینی نقل ایتوب: «دوخالونوی صابرا-
 نیه نك بو قراری (البته ایندی شوالنی ۲۹ حسابلا-
 وی بولا) مك یلدن زیاده بر مدت معتبر بولوب عمل
 قیلنوب کیلانگان امام اعظم منهدبنده تصنیف قیلانغان
 کتب فقیهیلر مزنگ بیان ارینه خلاف ایکانلگینی دعوا
 ایندی. وشوشی دعواسنی ده، فقهاء نك: «والاضحی
 کالفطر» و «ذوالحجه کشواله» الخ عبارهلرینی ایراد
 ایتوب اثباب ایتهر گه نلدی. لکن بو، بزنگ نظر-
 یه زده مغالطه ایدی، ویاخود محل نزاع: شوالنی
 اوطر حسابلاو حقنده بولغانلغندن تقریبلاری تام
 تو گل ایدی. . . . مونه شولای ایتوب دین و معیشت
 نك شوکھی نومر ارندهده شوشی اصل موضوع مسئله
 هان اورنلوب قالدی ده، بتونلای ایکنچی توسگه
 کروب کیتدی: یعنی، ذوالقعدہنی ۲۹ بترر گه می،
 قاله ا کمال ایله ۳۰ حسابلارغه تیوشمی؟ دیگان مسئله
 کیلوب بقدی: و حالبوکه، سوز شول توغریده تو گل
 هم بولورغهده تیوش تو گل ایدی. محرر افندی،
 البته ازی بو جهتنی دل نورغاندر؟ لکن چیتدن

بازو چیلر ههسه سی ده شوشی نقطهغه دقت ایتمیلر
 و مسئله نك ده ایك مهم جهتنی اهمال ایتمیلر، خصوصاً
 شوکھی نومر ده گی فارغالی حضرتلرینك عبد اضحی
 حقنده گی قرارلرینی اوقوب تعجب ایتموم. آناقلی
 فارغالی شهرینك شهرتلی مدرس و حضرتلاری طر-
 فندن (بیرهم ایتولارینه تو گل) شوندی سطحی فکر-
 ار نك صدورینه تاسف ایتموم اول یتماسه ولی
 «معتهد عمر خافدنك» نیدیر واسطه سیله محاق و قتیینی
 نعین ایتوب کورساتهلر. هیچ اولمازسه، محکمہ
 شرعیه نك اوشبو ۱۳۳۳ سنه هجریه سی ایچون ترتیب
 تقویمندن استفاده واستعانه ایتمسار و بلکه آنی بر
 سند ایتوب کورساتسار، نه بولور ایدی؟ . . .
 مونه شولای ایتوب، اوشبو مسئله نك لهینه و عایینه
 یازلغان روایتار ههسه سی ده شول نقطهغه معطوف
 بولوب قالدی. . .

«محل نزاع شوال آینهده» دیکدک. یعنی سهشنبه
 عید اوقوچی طرف (که، بتون داخلی روسیه مسلمان-
 نلری ههسه سی بولسه کیرهك) شول آینی ۲۹ حساب
 ایتوب ذوالقعدہ باشینی جمعسه حساب ایتمکانلر ایدی.
 محکمہ شرعیه مزنگ ده قراری هم شوشی نقطهغه
 مبنی ایدی. بوتوغریده هیئتچیلر نك حسابی ویاخود،
 دیه ام صیتین کالینداری ده اولسون بزنگ حسابسه
 توغری کیلووی که چیلک تو گل بلکه تاپیدگنه ایته
 چکندن افتخار ایتورلک بر مسئله در. اما چهارشنبه
 ارفوچیلر، محمولی حضرت حسابنچه شوالنی ۳۰ دن
 ا کمال ایتوب ذوالقعدہ باشینی شنبه حساب ایتمکان
 بولالار. یعنی سهشنبه اوقوچیلر ده چهارشنبه چیلر
 شیکلاوک ذوالقعدہنی ا کمال ایتمیلر. فقط مسئله شونک
 غنه: شوالنی ۲۹ بترر گه می، قاله آی کورامدی دیب
 آنی ده ا کمال ایتهر گه می؟ . . .
 تاسفکه، فارغالی حضرتلاری شوشی نقطهغه غفالت

ايتديكلرى كى ، آخوند حضرت ده مکتوبنده آنلر
 فکرىنى تعقيب و جرح ايدىرك ، سوال دن بتونلاى
 اغماض ايتهار . . . بناء عليه ، «دين و معيشت» اداره
 سندن . آى كورلوه گانده سوالنى ده باشقه اوچ آى
 شيكللى اكمال ايتار كه نيمدى وجه شرعى باراغينى
 بيان ايتولرىنى اوتنه من . همده محكمه شرعيه مزك
 ٢٩ حسابلاوى ، نه ايچون «مك يلقى كتب فقهيه مزك
 بيانلرينه خلاف» ايكان ؟ شوشى مسئلهلرده قواعد
 فقهيه كه موافق صورته ايضاح ايتوب شبهه لر يه زنى
 دفع ايتسه لر ، ممنون و متشكر اولور ايدم . و حالبو
 كه فقها كرام حضرتلرى ، آنچه حق : رمضان ، سوال
 و ذوالحجه باشلرىنى كورور كه واگر كورلمازسه
 آلتده غى آينى اكمال ايتار كه ديگانلر . و باشقه آيلر
 حقنده عموما آى كورلوه گانده ، برسبى ٢٩ ايكنچيسنى
 ٣٠ حسابلاب شعبان باشنده تعيين ايتو اصولينى قبول
 ايتكانلر . اگرده شولاى « آى كورلمازسه مطلقا
 اكمال » قاعدهسى بوينچه عمل ايتار كه بولسه حق ، سنه
 قمر يه نى ده ١٣٦٠ كون ايتار كه و هيچ بولماغانده كوب
 وقتده آلى آينى طرناشدن ٣٠ ، قالعان آلى آينى
 بر رهندن ٢٩ حسابلا رغه مجبور بولناچقمز . مثلا ،
 آى كورلمازسه ، البته شعبان هم رمضاننى اكمال
 ايتار . آنك اوستينه سوالنى ده ٤٣٠ طولدر ساق ،
 آى كورنمدى ديب ذوالقعدهنى اكمال ايتساك ، (٣٠
 يلد ١١ مرتبه دور ايتار تورغان) كبيسه يلى ذوالحجهنى
 ٣٠ ، يل باشى معر مده البته ٣٠ بولاچق ! . . . حالبو كه ،
 فقها اسلاميه ده و علماء فلكيون ده هيچ برسى بونك
 ايله قابل توگلدر . خلاصه سه شنبه عيد او قوچلرده
 ذوالقعدهنى اكمال ايتديكلر ندى ، «دين و معيشت» ده
 يازلغان اعتراضلر هيچ برسى بونلرغه وارد توگلدر .
 و كوچر لگان روايتلر نكده و هيچ بر مناسبتى اولمده
 يغى حالك ذكر ايتولگان صيبتين كاليندارينكده مسئله

كه اصلاتعلقى يوقدر . و الاضحى كاليفطر ، و ذوالحجه كشواله
 الخ عبارلرى هم شوشى مدعى نى اثبات ايتهديكى كى ،
 منجم و موقلر نك قوللرىنى تزييف ايتو ، و شول خصوصده
 غى بعض علماء نك سوزينى ، قول مرجوح « دن
 صاناب جرح ايتولرىنكده بزك فكر مزچه هيچ بر
 دخاى يوقدر . ايشته ، عبادتلىر يه ز كه همده دينى اشلر
 يه ز كه بيوك دخلى اولوب ، آى باشلرىنى مه كن
 بولغان قدر قطعى صورته تعيين ايتوب بارمق ،
 شرعا مهم بر مسئله اولديغندن اقتدارلى علماء كرام
 حضرتلرىنك اوشبو مسئله گه ده شوشى نقطه نظر لردن
 ملاحظه و محاكمه ايتولرىنى خالصانه اوتنه من فكر
 يه زده اصابت ايتدك ايسه فيها ونعم ؛ ايتدك ايسه
 ايضاح ايتوچيلردن استعفا ايتار مز .
 ح ٢٠ .

اداره

بو مقاله نى هر نى قدر اوزون يازاسه ده عوام
 خلقى نك ديديكى كى قارا آقلاغه بنا قيلنوب يازلغا .
 نغه اوخشى . قارا آقلايك فرضيات هندسيه نى ادراك
 فيلوراق قوهسى اولمديغى كى اشارات و دلالات
 اقتضات و مفهومات عباراة فقهيه نى آكلاب يتكروراك
 قوهسى ده يوقدر .

يوقسه بزك ٤٠ نچى نومبر مجلده (فر بان عيلى)
 سرلوحه سيل . فارغالى حضرتلرىنك عيد او قوارينه
 كتورگان دليل لرنى تنقيد ايچون يازغان مقاله مزنى
 صاحب مقاله عموما عيلىنى سه شنبه كون او قوچيلارغه
 تنقيد ديب آكلاماسقه تيوشلى ايدى . بناء عليه آنك
 مقالهسى آخر ندر اراق (دين و معيشت ده يازلغان اعتراف
 ضلر هيچ برسى بونلرغه وارد توگلدر الخ) سوز .
 لرنى يازماسقه تيوشلى ايدى . آكى شولدر جه ده
 بولغان بر او ايله اراده سوز قوبور تودن مطاوب
 نتيجه نك چغوى بك شبهه ليدر .

شولايده بر اونك اهميت بيروب يازغان مقاله سنى
النفاتسز قالدرمق (اهميتنه مبنى توگل رعايه خطر
ايچون) تيوشلى بر اش اولمغاناقدن بو خصوصده بر
آز سوز يازوب بيرگان سؤالرينده جواب بيروب
كيتونى مناسب طابق .

بو حقه فطعى بر نتيجه تعصيل ايتو ايچون اولو
تعيين مسلك لازمدر . ايكنچى سويلشكان سوزار
شول تعيين قيلنغان مسلك داخنده گنه بولورغه تيو-
شليدر . اگرده مسلك تعيين قيلنماسه ياخود تعيين
قيلنوبده فرق فبودن صو طاشلسه قيامته قدر ياز-
يلوب سويلنسهده فطعى بر نتيجه نك حصولى امكان
دايره سندن خارجدر .

بو حقه بزتك مسلكمى السهله السهله الخيفه
البيضا اولان شريعت غرامزده لسان شارعله بيان
بيورلغان (نحن امة امية لا نكتب ولا نحسب) حديث
شريفى نك عباره و اشارسى بويىجه حساب ايله عمل
قيلماوچيلقدر . همده جههور علماء مذاهب اربعه نك (لا
يعتبر بقول الموقتين) ديگان سوزارينه بنا موقت
ومنجم سوزارينه اعتبار ايتماوچيلكدر .

همده بيغهببر عليه السلامك (صوموا لرؤيته وافطروا
لرؤيته فان غم عليكم فاكلوا العدة) حديث شريفك
عباره ودلالتنى وفقهانك (هلال الاضغى وبقية الاشهر
التسعة كالفطر) ديگان سوزارنى اساس توتوب آى
كورلمگنده هر بر آينك باشنى ما قبلى بولغان آينك
عددى اكمال ايله تعيين قيلودر . بزتك نظر مزده مك
يالن آرتق عمل قيلنوب وجههور علماء طرفندن بيان
قيلنوب كيلگان طريق شرعى اوشبو طريقدر . بوئا
باشقه طريق ايسه طريق شرعى توگلدن .

مونه بزتك مسلكمى شوشيدر . بزكه اعتراض
قيلوچيلر و بزتك سوزارمى تنفيد قيلوچيلر شوشى
مسلك داخنده سوز سويلر كه تيوشليدر لر . بنا

عايه بزتك بو مسلكمى خارچنده سوز سويلو
چيلر يعنى حساب ايله عمل وموقت ومنجم سوزينه
اعتبار تيوشلى ديوچيلر بزتك مسلكمى خارچنده
سوز سويلگان بولوب كورنكلارندن بزكه آلا ايله
سويلشو اراده سوز قويرتودن باشقه نتيجه بير ميدر .
شونك ايچون بز آلا ايله سويلشونى التزام ايتنمىز .
بزتك ۳۶ نچى نوميرده دوخاونوى صابر ايه نك
قرارى فقهاء كرامتك بيانلرينه خلاف ديدكمى هم قار-
غالى حضرتلرينك دليل لرينه اعتراض وعوميتله
سهشنبه كون عيد اوچوچيلرغه قارشو يازوويىم
همده اوزمى نك چهارشنبه كون عيد اوچوچيلرغه تيوشلى
ديكمى بارده اوشبو مسلكمى اساسنه بنا قيلنمشدر .

ايندى بزتك اوشبو تعيين ايتديكمى مسلكمى
كه كوره صاحب مقاله نك بزكه قارشو يازدقلى بتمامه
هباء منثورا كيتيچكند شهبه ايتار كه اورن فالماسه
كرك . هم آنك بزگما بيرگان سؤالرينده يعنى (دين
ومعيشت اداره سندن : آى كورلمگانده شوالنى ده
باشقه اوچ آى شيكلى اكمال ايتار كه نيندى وجه
شرعى بارلغينى بيان ايتولرينى اوتنه من . همده
محكمة شرعية نك شوالنى ده ۲۹ دن حسابلاوى نه
ايچون مك يلاق كتب فقهيه مزتك بيانلرينه خلاف
ايكان ؟) ديب سؤالرينه ده جواب بيورر كه احتياج
توشماسه كرك .

چونكه بز اوز مسلكمى اقتضا ايتدكنچه دليللر
مضى ۳۶ نچى نوميرده اوك بيان ايتدك يعنى كتب
فقهيه معتبره دن ردالمجتاز نك ذوالحجة كشواله عباره
سنى يازدق . فقط صاحب مقاله اول دليله زنى دليلدن
حساب ايتمى مغالطه دى بزتك بيلومزده صاحب مقاله :
من اول عبارهنى آكلى آلهم كتاب قار ارغده
حواشم بوق . . . . ديهلى ابدى .

زيرا كتاب قار ارغده آرخنه خواهشى بولغان كشى

در المختار نك رؤية الهلال نهارا مطلبه آذغه كوزن
 قوشورسه (وهلال الاضحي وبقية الاشهر التسعة كالفطر
 على المنهوب) عبار سنى كورور ايديده آى كور نمكانك
 شوالنى اكمال ايچون بز دن دليل صورارغه اويالغان
 بولور ايندى. بلكه صاحب مقال حالا (ثله) صورار-
 رغه اويالغان. شونك ارچون بو عباره گه بر از تفصيل
 بيروب كينيك: بقية الاشهر التسعة نك برسى ذوالقعدة
 در. بناه عليه آيك باشنى اثباته، فطرنى شوال آيى
 نك باشنى اثبات شيكللى آى كور نمكانه اكمال ايله
 اوله قدر. يعنى بوقاروده عربى عباره نك معنای
 مطابقى شول بولدر.

صاحب مقاله نك؛ فقها كرام حضراتى باشغه ايلار
 حقتك هو ما آى كور له گانده برسنى ٢٩ دن ايكنچسنى
 ارنوز دن حسابلاب شعبان باشن تعيين ايتو اصولنى
 قبول اينكاندر ديگان سوزلرى ده فقها كرمغه افترا در
 درست فقها دن مرادى بعض بر جهور فقها مذاهب اربعة گه
 مخالف شوزمه قليله بولسه انده سوزمه بوق فقط الار
 قول مرجوحنى اختيار ايتمشلر. شونك ايچون الار نك
 سوزلرى گنه توكل فعلملر بر جهور ايچون سند
 و حجة اوله ماز.

صاحب مقاله نك (فارغالى حضرتلرينه تنقيدى اثناسنك
 هيج اولمازسه محكمه شرعيه نك اشبو ١٣٣٣ سنه
 دجربسى ايچون ترتيب ايندىكى تقويم دن استفادة
 واستعانه ايتسه اربلكه انى برسند ايتوب كور ساتسه ار
 نه اولور ايندى؟ ديگان سوزيك تز گنسلر سوزيدر
 فباسحان الله مذكور تقويم ده سند شرعى اولور لى نه نرسه
 بار؟ نظر شرعه بر اورص ترتيب قياغان تقويم ايله
 بر ناتار ترتيب قياغان تقويم اراسنك هيج فرق بوقدر.
 هر ايكيسينك پارهاق اهميتلرى بوقدر. الله جمله امت
 محمد عليه السلامه انصاف بيرسون امين.

ميزان الشريعة وميزان ارباب النجوم متضادان
 اصحاب العلامة يجعلون شهرا تسعة وعشرين
 وشهرا ثلاثين واما الشريعة فقد تعبدنا برؤية الهلال
 وفي القيم با كبر المقدارين فتوحات مكيه ٧٦١
 وليس هذا الميزان مما تفرده به الشيخ الا كبر بل
 هو اى الاعراض عن ميزان ارباب النجوم والتعبد
 بالرؤية او الاكمال من زمان النبوة والصحابة والتا-
 بعين الى يوم الدين ميزان جميع الائمة الاربعة
 واصحابهم وميزان الفقهاء الكرام كما بينوه عن اخرهم
 فعلى هذا قالوا والاضحي كالفطر وذوالحجة كشوا له
 الخ وهذه المسئلة مع ادلتها مستوفات فى الكتب
 الشرعية واما تقولات ارباب دار القضاء فى هذه
 المسئلة فهى كما انها تقوية الطائفة المارقية كذلك خارجة
 عن دائرة الشريعة المحمدية صلى الله تعالى عليه وسلم. ثم
 تشير الى بشارة عظيمة وهى ان المارقية الجديدة
 قد اجتهدوا لنصب المفتى من امثالهم غاية الاجتهاد
 ومع ذلك لم يظروا به بل لقد من الله تعالى بفضل
 وكرمه بنصب المفتى الصالح المتشرع. يعنى حكام
 ديار مز نك رئيس لرى نك دفعة محمد صفا مخدوم نى
 تعيين لرى وضع الهى بولوينه اشاره دن حالى توكل
 در. ايندى اميدى شريعتنى كما حقها اجرا سينه
 اشاره بولسه كراك الراجى ابو النقيب التونتارى.

ابجد حقتده

اوشبو مسئل من نى دين معيشت مجل سينه درج قيلوب
 جواب شافى بير وگزننى اوتنه من بز نك طرفك فار تراق

حضرت لار ايله باش حضرت لار آراستده نزاغ وجوده
 كېلەش ايجد شريف حقدە باش حضرت لار لايباليانە
 سوزلار سېلەمش لار ايجدنك هيچده خاصيتى يوق
 مگر حساب اوچنگنه علمالار يازغانلار ديب لاف
 اورغانلار ايجده رب العالمين آمين ديگان سوزلار
 بولاسده رب العالمين آمين ديوب پوپده ايتە ديوب
 ائوع حضرت لار گە خلاف كاراق قياغانلار
 اما فقير مشتر تيگن بو حقدە ايتە دور ايجد
 شريفنى حساب اوچونگنه علمالار جمع قىلماش لار
 بلكه جناب حق حضرتى طرفندن پيغمبرلار ينه نازل
 بولامش دور بعن علمالار حساب علمنى اختراع
 قىلماش لار فصاحت و بلاغت و شريف معنا لارنى جامع
 و حارى بولان مقدس كلامدر.

معنى شريفى بن كوركمان كتابده بيله دور.
 « ايجد » يعنى الله تعه ايتە دور من كوركمان والوغ
 بولغوچى الله منم قاشده مقبول بولغان دينم جبرائل
 آمين هم آرقاي پيغمبرلار گە كوندرگان ديندر
 يعنى: اسلام.

« هوز » : هاويه اسملى جهنم و جهنم ده قاتى حسرة
 و جهنم ارطى نك گور و لدهسى گناه قلغان بنده لار گە
 بولور

« حط » يعنى گناه لار ندىن توبه قىلوب يارلقايو
 استنگان بنده لار نك گناه لار بتر گوچى من

« كلهن » يعنى الله تعالى نك كلامى و سوزى بوقدان
 بار بولغان توكل اولى و اخرى بوقدور نك كم
 بنده لار نك سوزى بو روشده بولور

« سعفص » امرينه يعنى قېلىند يغنه رضالغم بولغان
 شيلارنى بنده لار گە ثواب ويرب جنتكه كر گازر ونهى
 ايلادكم يعنى قاندى يغينه رضالغم بولغان شيلارنى قىلغان

بنده لارنى جهنم ده عذاب قلور من
 « قراشت » يعنى قيامت كوننده بارچه آدم لارنى دنيا-

دغى كىي تر گزب قهر لار ندىن قوبارور من
 « نخذ » يعنى آدم عليه السلام الله تعالى دن
 قوة و قدرتتى
 « ضغطلا » آدم عليه السلام بو قوة و قدرتتى
 ايلان كلام حق و توحيدنى يعنى لا اله الا الله كلمه سېتى
 ايتوى سېلى شيطان و سوسه سندن قوتلا « فتيبارك الله
 احسن الخالقين » الله تبارك و تعالى بارچه عالمنى
 يارتمقدە و جميع حكم و قدرتندە كوركمان و تعالى بولدى.
 اوشبو حروف ال ايجدى و هوزنى الله تعالى بر صحيفه ده
 حضرت آدم عليه السلام گە اول ايندر مشدر بعن حروف
 تهجى نك هر بر حرفن علماء حساب بر عددكه تعين
 قىلماش لار (روا بهز الا عيان فى مرا ميز الا زمان) دن
 نقل قىلدى اوشبو بز نك جو ابمزدن ماعدا جوابلار
 تاپساگنر جواب بىرون گرنى اوتنه من
 اوتنوب يازغوچى فقير مشتر يگنر
 قران اوبازى مولين و لاصى بوقارى سرده قريه سنك
 معلم عبدالرؤوف ابن ملا صابر جان بوز لېككييف

اداره

بوندابن بك قديم بك بورونغى اشلر حقه صو-
 رالغان مسئل لار نك جوابلار ينك سندنارى ولو خبر
 واحد اولسه ده حديث پيغمبرى بولور غه تيوشليدر .
 نيچه مك يل لار اولده بولغان بر اش حقدە نيچه مك يل لار
 صوك كېلگان و معصوم بولغان كشي لار نك بك صوك
 ياز لغان كتابلرى غنه سندن بولالميدر . حاضر گە بو مسئل
 حقدە كتب احاديث كه مراجعت قىلوب جواب يازونى
 اداره ، علماء كرامه نك يد اقتدارلار ينه حواله ايله
 اكفا ايتددر .

اقتراح شهيد تميمدارى

باشم سلامت وقتده مطالعه وتلذذ علمى صبى
وقتمدن بيرلى عادتهدن اولدقندن (۱۳۳۳) هجرى
ذى الحجه (۱۰) تاريخلى مجله دينيه (دين معيشت)
ذك (۳۹) نچى نسخه سنه استفاده نيتى برله باند-
قده فهرستنى كورب اعلان قسمنه يتوب مجله
مذكوره نك انتشاره باشلانقدن بيرلى (۲۰۰۰)
قدر مسائله اداره طرفندن جواب ويرلدكنى
كوردم مراد ومسلكمه موافق بر الوغ اشنىك
فعلينكه جهورينه زياده شادلاندم؛ مراد ومقصد
اعلام ايسه اوزم نك عربياتىز نوغايلىرىك قائده-
لنوى ايچون توركى لساننك اعتقادى، اخلاقى فقهى،
تجويدى، مسائلار نك وجودلنويدر

شونك ايچونده مجله مذكوره، نك مديرينه
مسائل معدوده مذكوره نك جوابلرنى: عبادات،
معاملات عقوبات قسملرنده كتاب شكائنه كرتوب
نشر ايدونى مع الغلوص رجاء ايتامون
چونكه بى نوغايلىرىك عربياتىزلىرى گرچه امام
اولسەلرده اوز لسانم زده گى كتابلرغه آشاملىق،
اچملىككه احتياجلرى كىي محتاجلردر.

شونك ايچون مذكور نوغايلىرىك بعضى لسان
حال وبعضى لسان مقال برله اعتقاد، اخلاق، فقه، تجويد
فتارنك عبارات نفضايه نوغايييه لرنى اهلارندن=
علامدن اقتراح ايتەكدهلردر.

فن فقهده، هدايه، جامع الرموز تىي توركى تنك
بر كتابه بولسه قريهده گى اماملر م مراجعت
فهرستكه ايدوب مسئلهلر كه فتوى استاوپيار كه
جوابلر ويرور كه مقتدر بولورلر ايدى.

حاضرده بىك لسانم زده آنداي كتابلر آز اولد-
قندن فتوى بىرودن عربيات بله گانلرى معروملر
گرچه امام اولسەلرده.

اگر اجوبه سواليه كزى كتاب شكائنده نشر
ايتسا كز مذكور احتياج عظيمك بر بابى فعلينكه
چقمش اولور ايدى.

الله رافع الدرجات ميرس ايله سه ايدى آمين يا
معين

خادم الدين الامجدى (دين و معيشت) مجله
دينيه مديرى اوشبى عباره اقتراحيه مزي مجله كزك
برر نسخه سنه ثبت ايدوب نشر ايتوو كزى مع-
التواضع اوتنه مون.

محكمه شرعيه اورن بورغيده امام خطيب معلم
لككه شهادتنامه لنمش شهيدالله بن نظام الدين.

اداره

بو حقه بك، كوب زمانديرلى بك كوب ذاتلر وبك
بيوك علمار م طرفندن رجالر التماسلر بولوب كيله
(الامور مرهونه باوقاتها) فعوا سنجه بر مناسب وقتى
كوتولهدر. انشا الله تعالى اول اشده ميدانغه چقمسه
كرك. فقط اول اشنىك ميدانغه چقوينى آرزو ايدوچى
وتيله وچيلرنك كوبرهك بولولارى مطلوبدر.

يالغان سوز كركمى .

«بولدز» غزبنه سى ۱۴۹۴ نومرى محترم حضرت تهز
محمد شريف باياريدىف جنابلىرى حقدنه ثلمه نيندى
بالعان خبرلر يازوب بىز نك ايله حصردهن آراسنى
بوزماقچى بولا كويابىز حضرتهمزنى اولمزدن نىچك
ايتوب بيدارور كه بول ازلبهز ايهش و آنك كيتوينه
بيك شادلانامز ايهش . شونك كىي ثلمه نيندى پچراق
سوزلر يازغان، يولدز معررى بيك ياخشى بلسون كه
بوندى ناچار كشيبار آغزندن چعا طورغان سوزلر
يازوب مجله جماعتى ايله محترم امامم آراسينه

خاتونلرنڭ مسجد که یورولری

تاتار مطبوعاتی خصوصیل تورمش غزیتہ سی
تاتار خانولارینک مسجد که یوروماولارینہ بک اچارلی
پوشا. آنلرجه گویا خاتون قز مسجدلرگه بیوری
باشلاسلر اوزلرینہ جان آزعی آلوب قاپتاچقلر
ایمش. خاتون قزلرنک مسجدلرگه یورولارینہ خلاف
توروچی اماملر آلارنک عبادتخانہلرگه باروب اللہغہ
قوللق قیلولرن حرام نرسه دیب عوامغه کورساتہلر
ایمش. اماملرنک خاتون قزنی مسجدکه یورودن
طیولرتی عوام خلغن بومسئلگه قارشو آیافلاندرو،
شولای ایتوب ساده دل مسلمانلرنی بربر سینہ دشما
نلاشدرو ایچونگنه ایمش. اماملرنک دلیل اریده
الارغه بلچراق آتوچی بر مالاینک اقلنه موافق بر
معنا کورستہ ایمش. وعکدا بو ایملرده بک کوب
ایمش.

ایندی بونداین بک کوب زمانلردنبرلی حل
ایدهاش بر مسئلنی تکرار چیناوغه مسلمانمن دیگان
کشیکه هیچ بر بولقدر. چونکه مسلمان اولوب تورت
مذہب نک برسینہ ایارگان کشیکه قارا اقل برلن
یازلغان غزیتہ سوزینہ قولاق صالو تیوشلی بولماینچه
اوز مذہبنده تالیفی قیلنمش کتب دینیہ ده یازلش
علماء دین طرفندن فتوا بیرلش سوزگه قولاق
صالوب شونی نونارغه تیوشدر.

بوقسه هر بر دیانتدن صونمش یاوروپا واجنبی
ملتلرگه ایارونی اوستونده یوکلش. علوم دینیہدن
غیرسن تاتار مالایلرینک یازدقلرینہ ایبارسک مک یاندن
آرتق زمانلردن بیرلی کتب دینیہ لرمزده معتمد و معتمد
علماء دین طرفندن یازلغان مجتهدلر طرفندن قرآن
کریم واحادیث شریفه لردن استنباط واستخراج قیلغان
احکام دینیہ و اخلاق اسلامیه لرمز هباء منشورا اولوب
کیتونده اصلا شک وشبهه ایبارگه اورن فالامیه جقدر.

صوعولاق توشره آلماس بلکه بوندی ادبسنلرکگه
رغما اولدگی محبتہنڭ آرتوینہ س-پ بولور.
محمد شریف حضرتنڭ از وقتغه پیتروغرادقه
وریمانوی امام بولوب کیتوینہ ده بیک قایغر امن تیزرک
قایتمسون ایدی دیب اللہ تعالی دن صورایمز اولمزی نوری
ایله یاقترتوب طووچری امامن حقندہ یالغان خبرلر
یازوچی بولدن غزیتہ سینہ اوزمنڭ نفرتهزنی بیان
ایدوب تاتار محررلرینڭ قوللارندهغی غزیتہ نی اوزلر-
ینڭ لیچنوی ایبتیر یسلرینہ (منفعت شخصیہ) لرینه خدمت
ایتدرولارینہ قایغر امز. یولدن محرری اوزینی و
یاکی فرداشنی مفتی ایته آلماغاج کمدن آچوننی آلورغه
چلمه بچه بر آنارغه بر مونارغه به یله نوب تسلی طابماچی
بوللا تورعاندر. یولدن محرری غزیتہ سنی اوزینڭ
شخصی منفعتیہ گنه خدمت ایتمد ماینچه بلکه عہوم
منفعتینہ خدمت ایتمدوب خاق ایچون فائدهلی نرسه لر
ایله غزیتہ سینڭ صحیفه لرینی طوالر سه یاخشیراق بولور
ایدی.

طولستوف اہالیسندن

محمدجان شاقولوف

فضل اللہ چانیشوف

خلیل اللہ چانیشوف

حسن یالیوف

محمدجان ابوپوف

عبد اللہ چانیشوف

صفا شاقولوف

خلیل اللہ دیویچارف

عباس ساطانابوف

حوزه الخ

اول وقتده مسلمانانك زنده قالوب هر كم ياوروپالى
 بويوب كينه چكتر.
 بزرگه الله تعالى عبرتارنى كوز آلدمزغه كيتروب
 كورس توب تور ادر. اوشبو صوغش مناسبتى برلن
 بزرگه الله تعالى پولشه مسلماناننى ده كورستدى بو.
 لارنك ظهري قياقتارند و عاقل لارى آراسك طورمش
 و معيشت لارنده بولار نصارى و يهود ملتارندن توگل
 ابكان ديارنك هيچ بر علامه فارقه كورنمى. بولار
 اوزلارى «يا موصولمان» ديماسه لار آلارنى هيچ كم
 مسلمان ديب اينه آلاچق توگل. بولارنك بولاي بو.
 لولرينه سب اولدن اوك احكام اسلاميه گه اعتبار
 اينه. اينجه: آزالاب آزالاب اخلاق اسلاميه نى يوغالته
 كياولر يدر.

مونه ايندى مسلمانلقدن صوغقان ديانندن طو.
 نغان اخلاق اسلاميه دن بيزگان عادات حسنه اسلاميه
 دن چيرانسگان اوزينه يوقنى كشيگه آفل او براته
 قررغان محرر لرهم مونه شوشى عبرت لارنى اعتبار
 قياوب اخلاق و عادات اسلاميه نى بترور گه توگل
 ممكن ندر آلارنى صانلاب آاوب بارور غطر شورغه
 قيو شليد.

بورونقى عام الرمز الله تعالىنك كيك رحمتنك
 بو اسونر آلار خلقننى عبادتمزده بولسون عادتتمز
 ده اولسون سنه سنه گه (پيغمبر عليه السلامك توتقان
 بولينه) موافق صورتده تربيه قياوب مستحب بولغان
 اشارنك ابك ادناسن هم كمال اعتنا ايله مهل قياورغه
 اوگر توب كينديلر. آلارنك بو اشاردن مقصدارى
 آتنى ملتهمزنى و دينهمزنى صانلاب، چيت ملتارنك
 عادتارينه اوگر اتوب آلارغه بوتولوب كيتودن
 احترام ايچون ايندى. زيرا بر مستحب اشنى ترك
 قياورغه قوياورغه عادتالنگان كشى پيغمبر سنتى بولغان
 اشنى قوياورغه عادتالنه ياخود سنه اشنى قياورغه

آغر سنه ده بر قويه اينكى قوياورغه بتونلاى قوياورغه عادل
 توب كيمه. ايندى سنتى قوياورغه عادتالنگان بر كشى
 واجب بولغان اشنى اشلهر گه ده آغرسنه باشلى آغر.
 سنه تورغاچ قويه باشلى. قويه تورغاچ شوگا عادتال توب
 كيمه.

شولاي اينه تورغاچ اول كشى فرض بولغان مهل
 لر گه ده آغرسنه باشلى. آغرسنه تورغاچ قويه باشلى
 قويه تورغاچ آنگاهم عادتال توب كيمه. فرض مهل لارن
 قوياورغه عادتالنگان كشيمنك اعتقاديه بوزوله اعتقاد
 بوزولغاچ اول كشى جاهل بولسه بتونلاى دهري بولوب
 كيمه عالم بولسه بر مبتدع و زنديق بولوب كيمه.
 آلار اوزلرينك بوزوقلارينه قناعتمنسه لار دخى بر
 حال. آلار اوزلرى بوزولغاچ باشقه لارنى ده شول بوزوق
 اعتقادنه اوندى باشليد.

كوز آلدمزده اوزون كونلرده كيله تورغان
 فرض روزهنى قسقه كونلر گه فالدر و مسئله سى.
 خاتون قزلردن مشروع بولغان حجابنى كوته رو
 طاللا مسئله سى تياتر و كانسيرة نى ملباشدرو مسئله
 لرى و شرلار كين دخى نيچه مسئله لار و ابك صوغقه فالغان
 خاتون قزلرنك مسجد كه بورو مسئله لارى بولارنك
 هيچ برسيدنه اعتقادى توزوك چن مسلمانلر طرفندن
 ميدانغه چغارلمغان. جهله سى دين و ديانته اعتبار
 ايتمگان واجبات و فرايض حرام و مكروه لارنى اعتقاد
 ايتمگان زنديقار دهريلر بوزوقلر طرفندن چغار.
 لغان ميدانغه قوياورغان مسئله لردر. بولارنى شول
 ميدانده نه وه لوچيلر مطبوعانده خلقنى شوگا تشويق
 ايتوچيلارنى ده توزوك اعتقاد ليلردن صانلاب بولامى.

ايندى اصل مقصودنه كياسك يعنى خاتون قزلار
 نك مسجدار گه بورولارى مسئله سينه كياسك هوند
 ده قارا ائل اشكه يارامى. بوتعب مسئله سى. خاتون
 قزلرنك مسجد گه بورولارندن توفتالولارى، مسلمان.

نلقه اربك كوي و ايك زور و ايك قائم ثيراي خدمتار
 كورستان و حضرت پيغمبر عليه السلامك ايك ياقن
 و ايك سوكلو وزير ارندن و حقنده پيغمبر عليه السلام
 منك (اللهم ايد الاسلام باحد العمر بن) ديب دعاسي
 در كاه عزتده قبول بولغان جناتك كشي ديب بشارت
 ببر لنگان، همه بتون دنيا خلقنه الله تعالى نك غضبي
 آچوي اينسه آندن عمر گنه فوتياور ابدی ديب پيغمبر
 عليه السلام طرفندن مدحانگان خافاء و اشدين نك
 ايكچيسی بولغان فاروق اعظم لقب عالي سيله ملقب
 بولغان حضرت عمر رضی الله عنه زماننده وانك امريله
 هم بيت الوحرده پيغمبر عليه السلامك فوچاغنده
 تربيه لنگان. حضرت عائشه رضی الله عنها وعن ابها
 حضرت ناربك بتون صحابه ار حضورنده امضا و تصديقيل
 و بتون صحابه ار نك اجماعار ياه بولغان بر اشدر.

شولای بولغاچ تورمش غزيتنه سينك ۳۴۲ نچی
 نوميرنده مقاله يازغان ذا كرنك آمانا علملاری
 حقنده «آلار نك دليل لاری دعوانی اثبات ايدر ايچون
 مناسب بر سبب عقلغه موافق بر معنا كورستمی. بلكه
 مسلمانلار نك تكريگه قوللق قيلغان وقتارنده اوزارينه
 خواجه بوله آلمغانلقلارن، آدمچيلكدن بوتونلای
 چيتده بواوب، اداپ و تربيه دن تمام مجروم ايكا.
 ناكلارن، اوزارينه ايندر لنگان كتاب مقدسنی ده
 آكلالودن عاجز بولغانلقلارن بادره؛ چيت خاقلردن
 اوزمزی هم دينه زنی مسخره ايتدروگه بولغنه
 حاضرلی «ديگان سوزلاری في الحقيقة آمانا علمالرينه
 بواهی بلكه آلار نك سندي بولغان حضرت عمر
 و حضرت عائشه و حضرت اصحاب كرامغه بوله.

يعنی حضرت عمر و سائر اصحاب كرام اوزارينه
 خواجه بولا آلمغانلقلار آدمچيلكدن بوتونلای چيتده
 بولغانلقلار. اداپ و تربيه دن تمام مجروم بولغانلقلار،
 پيغمبر حضورنده باشی توروب آلار اوزارينه

اينگان قرأنی آكلالودن عاجز بولغانلقلار اوزلاری
 و دينلرینی چيت ملتلردن مسخره ايتدروگه يول حاضرله
 گانلر بولالار. حاشا ثم حاشا،
 چونكه آمانا علمالری خاتون قزلار نك مسجدلر گه
 يورولارينك تيوشسز بر اش اولديغنی اوز كيسه -
 لرندن چقاروب سوبله ميلار بلكه الار حضرت فاروق
 اعظم نك خلافتی عصرندن اوشبو كونگه قدر عصر ا
 بعد عصر كيلگان بتون علم اسلاميه نك اوز عصر -
 لرندغی اجماع اريغنی غنه حكایت ايتلر.

شولای بولغاچ خاتونلار نك بو زماننده مسجدلر گه
 يورولاری اون اوچ عصر دن ارتق بر مدت بتون
 علماء اسلاميه طرفندن مجمع عليه بولغان بر اشنی بوزو
 و اجماع مسلمين گه خلاف حرکت ايتو بولادر. بونی
 ايسه معتزله بولسون خوارج بولسون شيعه بولسون
 باشقه اولسون فرق اسلاميه عدادينه داخل بولغان
 هيچ بر مذهب نك افرادی قبول ايتنه چك توكلدر.
 قايد قالدی ايندی فرق ناجيه اهل السنة و الجماعة
 منهنده بولغان افراد اسلاميه؛ الار ايسه ايدا قبول
 ايدنه چك توكلدر.

بزگه بومسئله ده سوزنی بوقدر اوز ايتوغه ده هيچ
 بر حاجت بوقدر. چونكه بتون كتب دينيه و بتون
 متون فقهييه (وبكره حضور هن الجماعة ولو اجمعه و عيد
 و وعظ مطلقا على المذهب المقتى به) ديب فقجروب
 تورهار. يعنی خاتون قزلار نك ياش بولسون فارچق
 بولسون ابرته بولسون كيچ وكوندز بولسون جماعه
 نمازينه حتی جمعه گه عيدگه و عطفه جيواولاری مفتی
 به بولغان مذهبگه بناء درست توكل ديهكلدر.

ايندی خاتون قزلار نك مسجدلر گه يورولارينك
 درست توكل ايدکی بتون صحابه نك اجماعيسی و هر
 عصرده بولغان علماء دينك اتفاقی اينه اولديغی تار -
 يغا ثابت بولسه كتب دينيه لر مز شونی فقجروب تو -

رسمه بر نيچه لايبالي ديانت سوز قاتلار لارنىڭ مطبوعات مېدا-
قندە چوقوب طاوش كوتەرولارى نىڭ نە اھمىتى قالور؟
كتىب دېيىشنى طاشلاب آلا رىغە ايمار وچىلار بولسە شول
لايبالىلار شېكىلوڭ لايبالىلار بولا چاغىندە شېھە ايتا-
رگە يارامى.

مع التمسف شونىدە اعتراف ايتماينچە ممكن
توكلدر كە زمانار لايبالىلار زمانىدر. نهايت الامر الار
بو اشنى ميدانە چغارەچقار. شريعت حكملرىنى الار
برەم برەم اراق استينە سالوب تابا ياققار. بىز گە
وبارچە ديانت اھلىنە صېغناچق ماجا بولسە اولدە
الله تعالى نىڭ (وانال حافظون) ايت جليلە سىدر. بىز تسلى
طابسان شول ايت كرىمە ايلە گنە تسلى طاباچقەز.
فاله خير حافظا وهو ارحم الراحمين. ف. د.

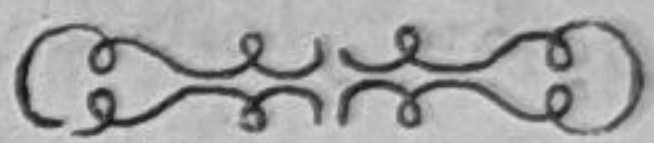

تورلى خېرلر

بىز نىڭ چىستاي اوبازى اماملرى، مفتى حضرت
طرفندن طار اتاغان وعظ نامەنى قوللرىنە آلو ايلە
جمعه و باشقە مجمع ناسدە اوقوب مېھومى ايلە مەجلە
خلقن آشنا لىدر دىلر. مفتى حضرت نىڭ وعظ اوزىنىڭ
مىدرجاتى ايلە اماملرنىڭ ھىدە مەجلە خلقىنىڭ خوشىنە
كىتىكان بولسە كىرك اماملر آكلاتوغە اجتهاد ايتكان
كىي، طىكلا وچىلردە چىن كوئىلدىن آكلارغە طرشالار
ايدى. اوقولغان صوڭ ھەر بىردە، مفتى حضرت نىڭ
دىنگە و ملتكە كوپ فائىدەلى خىدمەتلر ايتوب و شول
يولدە اوزون زمانلر ياشاوين تەلب دعادە بولدىلر.
بو اطرفدە عىد قىربان ۶ نچى اوكتا بىردە سەھىتىدە
كون اوقولدى. شول مناسبت ايلە مفتى حضرت نىڭ مەقتىلك
منصبىنە تەيىن ايتلوى ھەم شول منصبىدە اول بولغان
عىد قىربانى ايلە تىرىك ايتونى مصلحت كولاورب اطرافى
اماملرى آخوند علامالدىن حضرت عېھوشىن دن تېلىغرام
يېسارونى اوتندىلر. تېلىغرام، وقتىدە كونىر ايدىدە
بولسە كىرك.

چىستاي اوبازى اماملرى مفتى حضرت نىڭ پىتىر و-
غراددن اوقانغە بارشلى زويە باشىدە بولغاندە، باشقە
سوزلرى آراسىدە اماملر اورغانى و آلا رىغە يولباشچى
بولغان بىر مەجلە نىشر اولو ناچاغىندە سويلا گانلار ايدى
«مەلومات» وفاتىدىن بىر و اوز مەزگە مەخسوس بىر
يىتاكچى مەجلەنى بىز بو وقتغە قىر دورت كوز ايلە
كوتىسا كىد بولغان ايدى. مفتى حضرت نىڭ شول
سوزلرى وجودكە چوقونى تەلب، فەلگە چەغاندە بىر دن
مىشترى بولوغە و احتىياج كورلسە، حالچە يار دىلشە
چاگەزكە وعدە بىر و ب سوز مەزنى تەمام ايتىدك.
والله نعم الموفق.

- ۱ نچى قولماقچى قىرەسندە امام زفر رحمتوللىن
- ۲ نچى قارغالى قىرەسندە امام زكى عىبىدوللىن

آغاچ مېتىكە جنازە نمازى

اورسكى اوبازى نىڭ بىر قىرەسندە بىر قارتنىڭ اوغلى
صوعشكە وفات بولغان بىر بىخشى غنە صوفى كىشى ايشىدە
وب قارتقە تەزىيە گە بارغان. تەزىيە تەمام بولغاندىن سوڭ
بو صوفى، قارتنىڭ اوغلىنىڭ چىت مەھبەت گى كىشىلار بىر
لە جنازە سىز دىن ايتىدكن وجنازە اوقلمەغاندە شولار
ايلە بىر گە قوبار يىلە چىقن بك تاثيرلى روشد بابا بىغە
آكلاتقان. بابا بىدە بوسوزدن بك قورقوب صوفىدە،
مرحومنىڭ قىرەسىدە دىب بىر باشمىنى طانا بىر قولى بىر-
ماقچى بولغان. ھەر نچك بولسە دە اوغلىنە جنازە او-
قوب چىت مەھبەت ايلە بىر گە قوبار يىلودن صافلاب
قالورغە قوشقان. صوفىدە قارتنىڭ اوغلى نىڭ بو يىدىك
اولچاون صوراب شول اولچاودە بىر پورەنە كىسوب
شونى كەنەب قىرستانىغە آلوب باروب دورت صوفى
يىدە دن قوشىلوب جنازە نمازى اوقىغانىڭ سوڭىدە دىن
ايتكانلر، بعدالدىن اوستىدە سورە مەلك اوقوب دىعالر
قىلوب طار اغانلر. بواش مرحومنىڭ يورطىدە قانغان
جماعتىدە بك آور تاثير ايتوب ھوشىدىن يازغان.

خارجى خبرلر

روس نيمس صوغشى

بو هفته ده نيمس لر گه فارسو اولان مقاومت مز هوفيتلى اولدى. بزنك عسكرا ريبغا كور فزى يانك (ا) صوى نك صول ياغي نه نغوغانلر. دؤينسقى قير سنده صوغش لر يو مشا روت تورا .
 بودفا اولى ياننده بزنك عسكرا دشمان لرنى چيكدرب ايلانه سنده گى اورمانلرنى آغانلر شول هجوم وقتنده بزنك صالداط ايللى لب آفيتسر لر اسير توشكان لر.

سويش قانالى

صوغشى وقتنده تورك لرنك نيمس لر برلن بر گه سويش قانالى نه هجوم ايتار گه تور ديقارى بلنب، انگيلز لر سويش قانالىنى يا ئادن نغيته باشلاغان لر آنى صافلاوايچون سويش قانالى نه آغزب كوب اورو- نده زور كوللر بوالر يا صيلار ايمش.

ايرانده نيمس لر

صوغشى وقتنده ايرانده نيمس لر نق نفوذ يور و ته باشلاديلر، ايران مائورلارى خلقده بولغان ناچار روحنى آكلاب تشويشكه توشكان لر نيمسار گير- مان شاه غه ايكي يوز دن آرتق دوه يوكى برلن فورال ٤٣ پوله ميت ٤٣ طاو و صحرا توپلارى بيارگان لر، شوشى آرالرده نيمس لر نفوذينه بير لمى كيلگان «شاه روح» غو بر ناطورى اوترا لگان، نيمس لر آفچه غه صاتيل، تورغان ايلر لرنك كوبسن خصوصا مامقنى روسيه غه چار ماسن اوچون آرتق حق بيروب تور كيه بلغار يه آرفه لى بير اين گه اوز اته لر.

ايران حكومتينه انگيلز لر بورچه بر يولى بر ميلبون بش يوز مك صوم صوگره هر آى صايون اوچون مك صوم بير مكچى بولغانلر، سونك برلن ايران حكومتى نيمس قوتقوسن بتروب گير مان شاه غه روس انگيلز فونصوللر بين قايتار رغه طر شمانچى لر.

صلح خبرلرى

خارجى غزبتلرنك بعضسندگير مانبه مات مجاسى اعضالى آراسنده صلح مسئله سى قوزغانلديقى ياز لغان ايدى. بونى گير مانبه غزبته لرى تكذيب ايتديلر. صوغشى خبرلره كوره آمستردامده نيمس دپوتاتلرى وهوللانديه وكيللرى آراسنده صلح حقنده سوزلر بولغانلر-ن يازديلر، بو دپوتاتلر آراسنده ساتسيالستلرده بار ايمش.

بير ليندن طارالغان خبرلره كوره «فوروه رتس» غزبته سى صلح حقنده گير مانبه نك عمومى عبار دلردن واز كچوب معين پراغرام قبول ايتوووين يا خود صلح محاكمه سى حقنده اولان محاكمه نى خلق غه طايشور- رغه تيوشلگن دعوا ايمش.

پراخودلو باترلو

نيمس صو آستى كيمه لرى طرفندن بو هفته اچنك فرانسوز لرنك «دارا» هم «قالوادوس» نام پراخو- دلرى باطرلدى، شولوق وقتنده ايتاليانك «ايوانيو» اسملى پراخودى ده باطرلدى .
 اوكتابر ٢٣ لرنده جزائر دن فرق ميل بر اولغنده نيمس صو آستى كيمه سى طرفندن «سيديفه روس» اسملى فرانسوز پراخودى باتر اب كشيلىرى فوتقار- لغان. انگيلز نك «اوپيدفيلد» نام پراخودى باطرلوب ١٣ كشيلى كيمه برلن پورته كيلگان .
 آطه لر دپنگزنده نيمس صو آستى كيمه لرى طرف-

فندق « رمضان » نام انگلېز ارنځ تر انسيورتې باطر
افغان چنده ٣٨٠ دن آرتفر اقي هندى عسكرى اولغان.
شوندن بارى ٧١ كشى هم پراخود خادملرى خلاص
بولغانلر.

٢٣ نچى اوكتابر ده انگلتره نځ « طارا » نام قور انلى
صانچى پراخودى اقي دېنگز ده نيمس لرنځ صو آستى
كېمه لرى طرفندن باطر لغان ناماندا همتندن بارى
دورت كشى هلاك بولغان ديلىر.

صربيه حالى

صربار بوكاچه دشمان لربنه قارشو طارا آلمى كوب
لورنده چيگه كېلىدى لىر اوستريه گېرمانيه آردولرى
قصر فلا ونجه حاضر ده غرب جنوبيگه ميتر وويتسيه
واپدك شهر لربنه طاباچيگه ار بوچيكوفار اطاعه تابا حركت
بولا. عموما قاراغنده صربار نځ حالى ناچار ديلىر.

اورنبورغ خبرلىرى

تاتارلر و تياتر

تياترچى لىر عقل سز تاتارلرنځ آقچىلر بىن آلوغه
يول تابدينر الك شهر صاين تلاب بورو گان آشارينه
طابا آلمغان مالايلىر حاضر توتىلر ده تياترچى بولالىر.
نيچك گنه بولسه ده قېلاب ديانت سز تاتارلرنځ آقچى-
لر بىن كېسه لرندىن آغزىلر.

باشقه ملت ده تياترچىلر دين توتماسه ار ده، بر قدر اد
بياتغه ماهر بولوب بىكل كسب بولغان تياتر كسپينه
كربشه بولغانلر، بزده تىبىز سز كېچه تاماغن طوبىدرا
آلمى الك پيس عالمده جولان ايتكان بر تاتار مالاي،
بو كون با آرتيست باخود كانسپرتچى بولوب، عقل
صانقان دين توتماو بر لىن باشى طومانلانغان تاتار لرى
شاق قانور لىر.

اوزينځ حق رېسى بولغان الله پورطينه. مسجد كه-
آينه بر مرتبه باررغه ابرنگان شولون تاتارلر، تياتر

بولسه بار اقي مهم اشلىر بىن طاشلاب جهنم دن سور ولگان
كېى چابالار.

يتماسه بالالار نځ خاتون قزار بىن ايار توب، اجنېى
ابرلر گه كورساتوب الارغه ايهاله ندرر اوچون اوز-
اريله بر گه بوروتىلر.

صوئفى تياتر و كانسپيرت اويىنده وقت يازويىنه
كورى تور لى صنف دن خلق كوب بولوب بليت لرده
يتماگان ايش. اگوبو خېر خلقنى قز قىر و اوچونگنه

يالغان يازلمغان بولسه، تاتارلرنځ بو قدر تياتر گه
بىر لولرى ناسف ايده تورغان حاللردن اولوب دين
ديانت نځ سونويىنه زور بوللر آچو بولالىر. تاريخ

شهادتيله ملت نځ انقر اضينه داعى بولغان و اخلافسواقنى
توغدرا تورغان تياتر و كانسپيرت لىر، بزم غزقه لىر-
مز نځ ترقيغه سوق ايتكان زوز خزينه (!) لىر بىر.

باشقه لىر اشكه تشبث ايتكانده بزم تاتار لرنځ اويونده
هوس آرتىروب اختلاط سببلى حرمت مصاهره ناكېى
حلال بولمغال اشلىر گه بوللر اچولرى جهنم گه يوز توبىن

كيتو گه يول ازلاودن باشقه فرسه توكلىر.
مخبر

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى عسپىنى

Издатель Мухамедвалій Хисаиневъ

محررى فيض خان داودى

Отвѣтственный Редакторъ Ф. Даутовъ.

Тип. журнала «Динъ ва Магишеть» Оренбургъ

اورنبورغىسى كويپىرنىسى زيمىستوا طرفندىن اطنه ده
بر نشرايتله تورغان «اورنبورغىسى زيمىسكوى ديلىو»

زور نالينه ١٩١٦ نچى يلى اوچون آبونه قبول ايتول.
اورنبورغ كويپىرناسى كشىلرى ارچون يىلق بهاسى - ٩
صوم، يارتى يىلق - ٥٠ تپىن.

محررى اورنبورغىسى كويپىرنىسى زيمىسكى اوپراوانځ رويسى
ن. آ. خالادكوڤسكى.

